

010704-1

V lidském životě jsou některé výkony, kterým nelze v pravém slova smyslu učit, ale které je možno jen ukazovat, předvádět, aby mohly být napodobovány, anebo ke kterým je možno zvát nebo vybízet (a někdy dokonce beze slov). Když se malé dítě učí chodit, nemůžete mu nejprve vyložit teorii chození, ale musíte je pobízet, aby se pokusilo udělat prvních několik krůčků – a to za předpokladu, že se samo chce o to pokusit. Trochu podobně je tomu s filosofováním: nemá příliš mnoho smyslu vykládat, co to je filosofie, anebo zdůvodňovat, proč je třeba se povcičit ve filosofování, někomu, kdo do toho nemá chuť a kdo pro to nemá smysl. A pokud bychom se na chvíli drželi Aristotelova pojetí filosofie jako „vědy o pravdě“ (lépe: vědy pravdy), platí, že nemá mnoho smyslu někomu vykládat, co to je pravda a proč je třeba se jí držet, pokud sám nemá pro pravdu smysl a pokud není sám nakloněn se jí oddat v celém svém životě. To však vůbec neznamená, že žádné „učení“, „vyučování“ nebo argumentativní přesvědčování tu nemá místa ani smyslu. Pravdě zajisté nelze „vyučovat“, ale je možno k pravdě vést a na pravdu ukazovat živým příkladem. A je nepochybné, že má smysl se pokoušet vždy znovu reflektovat veškeré úsilí, směřující k poznání a plnění, naplňování, uskutečňování pravdy. A znamená-li takové směřování k pravdě, že tedy musíme (také) filosofovat, je jistě užitečné podrobit své filosofování (jakožto směřování k pravdě) reflexi, rozumí se též filosofické reflexi. A to vede k úkolu, dobře vědět, co děláme, když filosofujeme a jak filosofujeme. Právě tak má dobrý smysl prověřovat, jak chodíme nebo jak běháme, chceme-li svůj styl vylepšit. To však nemění nic na tom, co jsme řekli na počátku: nejprve je třeba chtít chodit nebo běhat, zkusit to, třeba s počátku neobratně, a teprve pak je možno to postupně vylepšovat. A stejné to je s filosofováním.

(Písek, 010704-1.)